

Ruimte voor vernieuwing

Afgelopen zomer bezocht ik de National Gallery of Ireland en zag daar een expositie met als titel:

‘Art into Art, a living response to past masters’.

Het museum vroeg 30 kunstenaars een meesterstuk uit haar collectie te kiezen en op basis daarvan een eigen schepingsproces door te maken. Het resultaat was een prachtige verzameling schilderijen, waarbij het bestaande diende als inspiratie voor het creëren van het nieuwe.

Een van de meest fascinerende vond ik het werk van Marc Reilly. Hij liet zich inspireren door een doek uit 1800: ‘El Sueño’, van Francisco de Goya y Lucientes. Dat leidde tot een ets in twee delen: een uitwerking van het licht en van het donker. Ofwel een verdieping van het beeld en van de achtergrond.

Zelf zegt hij over het werk: ‘The joy of this project was the discovery that no matter how much one looks, there is still more to see, more to be revealed. The difficulty, up to that point, was trying to decide when to stop’.

Dat sprak tot de verbeelding: niet weten wanneer te stoppen met kijken, met onderzoeken, met onthullen. Steeds weer dat wat er is herscheppen, opnieuw vormgeven. Net zolang tot er iets wezenlijk nieuws ontstaat. Iets dat vorm geeft aan de mogelijkheden van deze tijd, dat antwoord geeft op de ontwikkelingen van nu, waarin nieuwe ideeën zich ontpoppen en uitkristalliseren.

De expositie verwoordt het belang van vernieuwing. Het oude kan daarbij dienend zijn aan het nieuwe als bron of fundament. Gedurende het wordingsproces van het nieuwe zal het oude naar de achtergrond verdwijnen. De kunstenaar laat het los en geeft ruimte aan zijn eigen opzet.

Marc Reilly verhaalt hoe hij dit project benaderde, van zijn plezier in het waarnemen, in het ontdekken. Het werk doet vermoeden dat zijn kijken gedurfd en grenzeloos is. Een symbool van de variatie in zijn intenties: kijken naar het oppervlak, kijken naar de emotie die het oproept, naar de binnenkant, naar de context of naar wat erom heen is. Maar ook kijken naar de functie, de bedoeling, de intentie, het onzichtbare en naar het onbenoembare.

Door het nemen van de ruimte om zo grenzeloos te werken ontstaan nieuwe perspectieven. De onverschrokkenheid het bekende los te laten en het wezensvreemde toe te laten, maken dat het nieuwe zich kan ontplooiën. De moed iets te creëren laat het fundamenteel nieuwe tot wasdom komen. Niet alleen de kunst vraagt om een antwoord op het oude, maar ook de samenleving, organisaties en mensen zoeken naar een levend antwoord op de oude vormen en intenties.

Godelieve Spaas, 1999